

N:o 30.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående afsättande af medel till pensionering af statens järnvägars personal; gifven Stockholms slott den 30 december 1905.

Under åberopande af bifogade utdrag af protokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att, såsom bidrag till bestridande af pensionering af statens järnvägars personal, må, utöfver hvad enligt gällande reglemente för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning i sådant afseende kan komma att utgå af statsmedel, för år 1907 af statens järnvägars trafikmedel afsättas och till statskontoret öfverlämnas ett belopp af 350,000 kronor, att af statskontoret, i enlighet med hvad därom kan varda af Kungl. Maj:t föreskrifvet, tillsvidare för ifrågavarande ändamål förvaltas och förräntas; samt

att Kungl. Maj:t må äga förordna om utbetalande af så stor del af ifrågavarande belopp, som för ett orubbadt upprätthållande af pensionsinrättningens verksamhet i enlighet med gällande grunder kan under år 1907 erfordras.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Schotte.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30
december 1905.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
BIESÈRT,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG,
TAMM,
SIDNER,
HELLNER,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte, yttrade:

Redan sedan flera år tillbaka har den finansiella ställning, hvori statens järnvägstrafiks pensionsinrättning befinner sig, utgjort föremål för allvarliga bekymmer. Förberedande mått och steg i syfte att åstadkomma utredning och förslag rörande de åtgärder, som böra vidtagas för afvärjande af den ekonomiska kris, hvilken synes hota pensionsinrättningen, hafva äfven af Eders Kungl. Maj:t vidtagits; och ehuruval denna utredning ännu icke kan anses till fullo afslutad, anser jag mig likväl redan i det skick, ärendet nu befinner sig, böra i viss del underställa detsamma Eders Kungl. Maj:ts pröfning. Säsom af efterföljande

framställning torde framgå, synes nämligen ett skyndsamt ingripande från statens sida vara af omständigheterna betingadt.

Till en början må det tillåtas mig att redogöra för uppkomsten af ifrågakvarande pensionsinrättning äfvensom för de orsaker, som närmare sammanhänga med dess nu hotande obestånd.

Sedan fråga om bildande af en pensionsförening för tjänstemän och betjante vid statens järnvägar förevarit vid åtskilliga Riksdagar, medgaf 1872 års Riksdag, på därom af Eders Kungl. Maj:t framställd proposition, att såsom bidrag till en pensionsinrättning, upprättad i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det förslag, som legat till grund för och åtföljt den nådiga propositionen, finge årligen, räknadt från och med år 1872, af trafikmedlen afsättas ett belopp, motsvarande 1 1/2 procent af skillnaden mellan statens järnvägstrafiks samtliga inkomster, å ena sidan, och utgifter för drift och underhåll, å den andra, hvilket belopp skulle pensionsinrättningen tillgodoföras enligt föreskrifter, som af Eders Kungl. Maj:t i nådigt reglemente för samma inrättning kunde varda fastställda; dock att, när berörda skillnad första gången uppginge till 5 procent af den sammanräknade summa, som anläggningen af de trafikerade stambanorna enligt styrelsens för statens järnvägstrafik bokslut kostat, den till förmån för pensionsinrättningen utgående årliga procent skulle ånyo bestämmas, efter hvad, på grund af då verkställda sannolikhetsberäkningar angående pensionsinrättningens ekonomiska framtid och öfriga på denna fråga inverkan omständigheter, kunde finnas skäligt.

Riksdagens
beslut år 1872.

I det nådiga reglemente, som därefter den 6 september 1872 utfärdades för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, intogos, bland andra, följande stadganden:

Reglemente
för pensions-
inrättningen
den 6 septem-
ber 1872.

i 3 §, att delägaras *årsafgifter* skulle utgå med en viss, på grund af hans ålder vid inträdet i pensionsinrättningen en gång för alla bestämd procent af honom tillkommande aflöning, hvilken procent skulle utgöra lägst 1,5 procent för den, som inträdde före fyllda 30 år, och högst 3,1 procent för den, som vid inträdet fyllt 60 år;

i 6 §, att *berättigad till pension* vore delägare:

a) som till följd af kroppsskada eller sjuklighet, hvilken han i tjänstgöring vid statens järnvägstrafik ådragit sig, icke vidare kunde behörigen sköta sin befattning och fördenskull af styrelsen afskedades;

b) som efter minst 10 tjänstår i ordinarie anställning vid statens järnvägstrafik afskedades, emedan han antingen till följd af sjuklighet, som han icke ådragit sig under tjänsteutföring, eller till följd af ålderdomssvaghet icke kunde behörigen sköta sin befattning;

c) som efter minst 30 års tjänst i ordinarie anställning vid statens järnvägstrafik uppnått sådan ålder, att hans lefnadsår och tjänstår sammanräknade uppginge till talet 95; samt

i 7 § 1 mom., att *årliga pensionsbeloppet* skulle, i mån af den pensionsberättigades tjänstår, hvilkas antal icke finge understiga tio, utgå med viss i förhållande till tjänstetidens längd ökad procent af den medelafföning, som uppkomme, då medeltalet toges af de fem sista årsafföningar, i förhållande hvartill den pensionsberättigade näst före erhållet afsked erlagt årsafgifter till pensionsinrättningen, sålunda att för fulla 10 tjänstår erhöles 20 procent af medelafföningen och för fulla 30 tjänstår 50 procent af medelafföningen, hvilket utgjorde den högsta pension, som kunde erhållas, och

i 7 § 2 mom., att delägare, som före uppnåendet af 20 tjänstår skulle pensioneras på grund af bestämmelsen i § 6 a), alltid erhöles såsom pension 35 procent af medelafföningen. Inträffade pensionsrätt, innan delägare varit fem år i tjänst, beräknades medelafföningen efter det mindre antalet årsafföningar.

Pensionernas
höjande
ifrågasättes.

Redan kort tid efter utfärdande af nyssberörda nådiga reglemente gjorde sig inom järnvägspersonalen den önskan gällande, att pensionerna måtte bestämmas att utgå med högst 80 procent af afföningen i stället för allenast 50 procent, såsom i nämnda reglemente stadgats. För utförbarheten häraf erfordrades emellertid, utöfver höjda delägareafgifter, till hvilkas erläggande fullmäktige för pensionsinrättningen förklarar sig villiga, ytterligare ett ökad statsbidrag. Sedan direktionen för pensionsinrättningen utarbetat förslag i nyssberörda syfte, hvilket med underdånig skrifvelse den 30 september 1879 till Eders Kungl. Maj:t öfverlämnades, aflät Eders Kungl. Maj:t till 1882 års Riksdag proposition i ämnet. I det propositionen åtföljande, af dåvarande chefen för civildepartementet afgifna yttrande till statsrådsprotokollet anförde denne, bland annat, att, ehuru de årliga bidrag, som i enlighet med 1872 års riksdagsbeslut utginge till pensionsinrättningens uppehållande, ingalunda vore obetydliga, framställningen om ytterligare tillskott för ändamålet dock, på grund af hvad i ärendet förekommit, syntes desto hellre böra vinna afseende, som därigenom och genom de förhöjda pensionsafgifter, som delägarna vore villiga att åtaga sig, en af behof och billighet påkallad förbättring af pensionsrätten möjliggjordes. Staten skulle genom denna pensionernas höjning tillskyndas fördelen, att tjänstemän vid trafikstaten, hvilka till följd af ålder eller minskade själs- och kroppskrafter icke längre vore fullt tjänliga för sina befattningar, kunde på

pensionsstat öfverflyttas med mindre hänsyn till förekommande ömmande omständigheter, än dittills rimligtvis bort iakttagas.

Riksdagen delade Eders Kungl. Maj:ts uppfattning om önskvärdheten däraf, att förbättrade pensioner bereddes trafikpersonalen. I fråga om sättet för utgörande af det ytterligare statsbidrag, som borde ifrågakomma, ansåg sig Riksdagen däremot icke kunna gilla hvad Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Medan nämligen Eders Kungl. Maj:t hemställt, att, till förhöjning af pensionsbeloppen, ett årligt fyllnadsbidrag finge af trafikmedel, utöfver redan beviljad statsbidrag af 1 $\frac{1}{2}$ procent af netto-behållningen å trafiken, tillsvidare under vissa villkor utgå med 30 procent af summan af de för hvarje år utfallande pensioner, fann Riksdagen åter, att medel till ifrågavarande ändamål borde sålunda beredas, att ytterligare $\frac{1}{2}$ procent af nettobehållningen å trafiken härtill tills vidare årligen ansloges.

Med anledning af detta Riksdagens beslut blef, med upphäfvande af reglementet af den 6 september 1872, nytt reglemente af Eders Kungl. Maj:t utfärdadt den 3 november 1882.

Reglemente
för pensions-
inrättningen
den 3 novem-
ber 1882.

Uti detta, i hufvudsak ännu gällande reglemente intogos, bland andra, följande bestämmelser:

i 3 §, att delägarnas *årsafgifter* skulle utgå med en viss, på grund af ålder vid inträdet i pensionsinrättningen en gång för alla bestämd procent af aflöningen, hvilken procent skulle utgöra lägst 3,2 procent för den, som inträdde före fyllda 30 år, och högst 4,8 procent för den, som vid inträdet fyllt 60 år;

i 6 §, angående *rättighet till pension*, enahanda stadganden, som, enligt hvad här ofvan är anfördt, förekomma i samma paragraf af 1872 års reglemente; samt

i 7 §, att *årliga pensionsbeloppet* skulle, i mån af den pensionsberättigades tjänstår, dock lägst 10, utgå med viss efter tjänstårens antal till lägst 20 procent och högst 80 procent bestämd andel af den aflöning, som uppkomme, då medeltalet toges af de fem sista års aflöningar, i förhållande hvartill den pensionsberättigade näst före erhållet afsked erlagt årsafgifter till pensionsinrättningen.

Vid 1885 års Riksdag väcktes emellertid såväl i första som andra kammaren motioner i syfte att, med ändring i vissa delar af nyssnämnda, den 3 november 1882 utfärdade pensionsreglemente, åt tåg- och bevakningspersonalen vid statens järnvägar måtte medgifvas rätt att tidigare än i reglementet vore fastställt komma i åtnjutande af pension. Uti Riksdagens skrifvelse den 20 maj 1885 angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel anfördes

Motioner vid
1885 års
Riksdag.

i anledning af nu omförmälda motioner, att Riksdagen väl funnit de i motionerna angifna förhållanden vara förtjänta af uppmärksamhet, men att Riksdagen, med hänsyn, bland annat, därtill att Riksdagen ej varit i tillfälle att utröna, huruvida icke bifall till motionärernas förslag föranledde därtill, att det af 1882 års Riksdag medgifna fyllnadsbidrag af $\frac{1}{2}$ procent af skillnaden mellan statens järnvägstrafiks inkomster, å ena sidan, och utgifter för drift och underhåll, å den andra, måste under längre tid och i vidsträcktare mån än eljest vore behöfligt anlitas, funne sig endast böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och i hvad mån förändrade grunder för pensionering af betjäningen vid statens järnvägstrafik kunde vara af billighet och rättvisa påkallade, samt därefter till Riksdagen aflåta den framställning i ämnet, hvartill skäl kunde förefinnas.

Till följd af nådig remiss afgaf järnvägsstyrelsen, i anledning af denna Riksdagens hemställan, den 22 februari 1892 underdånigt utlåtande, hvaruppå den af Eders Kungl. Maj:t tillsatta kommittén för utredning af civilstatens pensionsinrättnings ställning och behof m. m. anbefalldes att vid fullgörande af sitt uppdrag taga handlingarna i omförmälda ärende i öfvervägande. I anledning häraf öfverlämnade kommittén med skrifvelse den 28 maj 1894 ett af inspektören öfver försäkringsanstalterna, professor A. Lindstedt, på kommitténs begäran afgifvet yttrande. I detta åberopades en af professor R. Rubenson för pensionsinrättnings räkning kort tid förut verkställd utredning, enligt hvilken utredning, till hvilken jag här nedan återkommer, pensionsinrättnings ställning vore ytterst betänkelig, så att den redan under dåvarande förhållanden icke utan högst betydande ökning — 100 à 180 procent — af sina inkomster kunde uppfylla de pensionsinrättningen i framtiden åliggande förbindelser. Det vore således tydligt, att förbättrade pensionsvillkor icke utan genomgripande ändring af kassans organisation kunde komma ifråga.

Genom nådigt bref till järnvägsstyrelsen den 5 oktober 1894 förklarade Eders Kungl. Maj:t Riksdagens ofvan omförmälda framställning icke föranleda annan åtgärd, än att de ärendet berörande handlingarna skulle genom styrelsens försorg öfverlämnas till direktionen för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, som hade att, efter vederbörlig utredning och sedan fullmäktige för pensionsinrättningens delägare yttrat sig i ämnet, till styrelsen ingifva förslag till förnyadt reglemente för pensionsinrättningen, vid hvilket förslags upprättande Riksdagens berörda framställning borde tagas under öfver-

vägar; och åläge styrelsen härefter att till Kungl. Maj:t med eget utlåtande öfverlämna handlingarna i ärendet.

Professor Rubensons ofvanberörda utredning hade verkstälts på grund af fullmäktiges för delägarna i pensionsinrättningen vid lagtima möte år 1892 därom fattade beslut. Utredningen afsåg utrönande af pensionsinrättningens ställning vid 1892 års slut; och utvisade nämnda utredning, vid hvilken räntefoten beräknats till 4 procent, att, under förutsättning af då gällande bestämmelser rörande pensionsrätt och delägarafgifter, inrättningens då befintliga och för all framtid beräknliga tillgångar, 14,687,062 kronor, med ett belopp af 13,725,742 kronor understege värdet, 28,412,804 kronor, af pensionsinrättningens dåvarande och för all framtid beräknliga utgifter.

Till fullgörande af föreskriften i nådiga brefvet den 5 oktober 1894 lät direktionen för pensionsinrättningen utarbete »förslag till nya grunder i fråga om pensionsrätt för statens järnvägstrafiks pensionsinrättnings delägare», hvarjämte direktionen uppdrog åt lektor E. Jäderin att verkställa en på detta förslag och med förutsättning af 3,8 procents räntefot grundad ny utredning af pensionsinrättningens ekonomiska ställning vid 1894 års slut. Ifrågavarande förslag innehöll icke någon större afvikelse från hvad redan var stadgadt; dock föreslogs, att pensionsrätt skulle inträda enligt 6 § mom. c allenast för så framt delägaren i pensionsinrättningen uppnått viss, efter den befattning, han beklädde inom järnvägskåren, stadgad minimiålder. Förslaget innebar således en skärpning af nu gällande pensionsvillkor, men det oaktadt framgick af den af lektor Jäderin verkställda utredningen rörande pensionsinrättningens ekonomiska ställning, att densamma var ännu mer bekymmersam, än på grund af professor Rubensons utredning kunnat antagas. Efter hvad direktionen uppgifvit i en underdånig skrifvelse den 1 december 1896, till hvilken jag senare återkommer, skulle anledningen härtill vara att söka i den lägre förräntningsprocent, som vid lektor Jäderins utredning förutsatts, samt i de olika antaganden rörande mortalitet och invaliditet m. m., från hvilka resultaten blifvit i hvarterda fallet härledda. Härtill komme den omständigheten, att pensionsvärdena för den ännu ej pensionerade personalen af professor Rubenson beräknats i förhållande till de aflöningsvärden vid 1894 års slut, som vore normerande för pensionsrätten, eller med andra ord utan hänsyn till framdeles ifrågakommande löneförbättringar.

Af berörda af lektor Jäderin verkställda utredning framgick emellertid, att, för fullgörande dels af pensionering utaf pensionsinrättningens delägare vid utgången af år 1894 i enlighet med de af direk-

Utredning af professor Rubenson angående pensionsinrättningens ekonomiska ställning.

Ny utredning af lektor Jäderin angående pensionsinrättningens ekonomiska ställning.

tionen och förtroendemännen uppgjorda grunderna till modifierad pensionsrätt och dels af förbindelserna till vederbörande pensionärer vid nämnda års slut, erfordrades ett kapital af 25,976,100 kronor; att detta belopp med icke mindre än 12,517,600 kronor öfverstege då för handen varande kapitalbehållning, jämte dåvarande värdet så väl af delägarnas beräknade framtida afgifter som af statens på grund af förhållandet under åren 1892—1894 uppskattade bidrag; samt att, om beräkningen vidare utfördes så, att däruti inbegreps pensioneringsriskerna äfven till sådana delägare, som efter nämnda tid kunde beräknas tillkomma, berörda kapitalbrist ytterligare ökades med ett, efter approximativ uppskattning, till 4,611,400 kronor uppgående belopp, i följd hvaraf hela den för all framtid beräkneliga bristen sålunda skulle, jämväl efter de modifierade pensionsgrunderna, utgöra 17,129,000 kronor.

Möte af fullmäktige för pensionsinrättningen i oktober 1896.

Ifrågavarande utredning framlades vid det urtima möte med fullmäktige för pensionsinrättningen, som afhölls i oktober 1896. Tillika hänsköt direktionen till nämnda möte ett uppgjort preliminärt förslag till ordnande af pensionering såväl för pensionsinrättningens dåvarande delägare och pensionärer som för efterkommande ordinarie tjänst-hafvare vid statens järnvägar. Härvid anförde direktionen, att det icke med utsikt till framgång syntes kunna ifrågasättas att få ofvanberörda betydande kapitalbrist afhjälpt genom ökad statsbidrag, afsedt att till den nuvarande pensionsinrättningen utgå. Ej heller vore någon möjlighet för handen att få bristen fylld genom höjning af delägarnas afgifter, enär dessa då skulle behöfva höjas med omkring 300 procent och, om pensioneringsriskerna till nytillkomna delägare medtoges, med omkring 400 procent. På grund häraf uttalade direktionen såsom sin mening, att hos Eders Kungl. Maj:t borde göras hemställan dels därom, att staten, mot rätt till pensionsinrättningens samtliga tillgångar och delägarnas reglements-enligt fastställda afgifter under dessas återstående tjänstetid, måtte åtaga sig ansvaret för delägarnas och pensionärernas pensionering enligt då gällande reglemente, i hvilket fall det till pensionsinrättningen utgående årliga bidraget af trafikmedeln såsom icke vidare behöfligt skulle upphöra, dels ock därom, att pensioneringen af den personal, som framdeles komme att vid statens järnvägstrafik anställas, måtte ordnas efter hufvudsakligen samma grunder, som kunde komma att för statens civila tjänstpersonal i allmänhet fastställas.

Fullmäktige gillade emellertid icke direktionens berörda framställning. Ett hembjudande till statsverket af pensionsinrättningens tillgångar för att vinna trygghet för de dåvarande delägarnas pensionsrätt syntes fullmäktige ingalunda vara af behovet påkalladt. Staten måste

nämligen redan då anses pliktig ansvara för pensionernas utgående enligt då gällande reglemente, därest och så länge delägarna i pensionsinrättningen fullgjorde de förpliktelser, som stadgats såsom villkor för den år 1882 beviljade förhöjningen. I enlighet med denna uppfattning och på grund af hvad i öfrigt i ärendet anförts, beslöto fullmäktige att hos direktionen anhålla, att direktionen ville *dels* hos Kungl. Maj:t anmäla den kapitalbrist, som enligt lektor Jäderins utredning förefunnes i pensionsinrättningen, äfvensom hemställa om åtgärders snara vidtagande såväl för beredande af tillräckliga medel för de dåvarande delägarnas pensionering i enlighet med de i nådiga reglementet för pensionsinrättningen stadgade grunder, som ock för ordnande af pensioneringen för den personal, som framdeles kunde blifva anställd vid statens järnvägar, *dels ock* göra framställning därom, att efter viss, af Kungl. Maj:t utsatt tidpunkt nytillträdande delägare skulle vara underkastade den reglering af pensioneringen, som framdeles kunde varda fastställd.

I ofvanberörda underdåniga skrifvelse den 1 december 1896 förklarade direktionen sig böra, utan att vilja anses därmed hafva biträdt fullmäktiges yttrande till alla dess delar, ansluta sig till den af fullmäktige uttalade allmänna uppfattningen; hvadan direktionen, i öfverensstämmelse med fullmäktiges hemställan, *dels* anmälde den enligt lektor Jäderins uträkning i pensionsinrättningen vid 1894 års slut befintliga kapitalbristen samt hemställde om åtgärders vidtagande för beredande af tillräckliga medel för de dåvarande delägarnas pensionering i enlighet med de i reglementet för pensionsinrättningen stadgade grunder, *dels ock*, beträffande pensioneringen af den tjänstepersonal, som framdeles kunde blifva vid statens järnvägar anställd, gjorde framställning, att Eders Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för ordnandet af denna pensionering äfvensom meddela föreskrift därom, att tjänsteman eller betjänt, som efter viss af Eders Kungl. Maj:t utsatt tidpunkt vunne delaktighet i pensionsinrättningen, skulle vara underkastad den reglering af pensioneringen, som framdeles kunde varda fastställd.

Den 1 december 1897 afgaf statskontoret, på befallning, underdånigt utlåtande i ärendet. Därvid påpekade statskontoret, med erinran, att staten redan genom pensionering, som ägt och ägde rum i enlighet med 6 § mom. a och b, kunde anses hafva erhållit fullt vederlag för det statsbidrag, som ditintills utgifvits, att den grund för statsbidragets beräkande, som tillämpats, icke, något som äfven erfarenheten ådagalagt, kunde anses äga den stadga, att tillförlitliga beräkningar därpå

Skrifvelse den
1 december
1896 af direk-
tionen för
pensions-
inrättningen.

Utlåtande af
statskontoret
den 1 decem-
ber 1897.

kunde fotas. Bidragets storlek vore nämligen väsentligt beroende af omständigheter, hvilka icke stode i något som helst sammanhang med den ökade pensionsinrättningsskyldigheten. Därest pensionsinrättningens bestånd därför skulle varaktigt betryggas, borde, enligt statskontorets åsikt, en annan beräkningsgrund för statens bidrag fastställas; och kunde detta mål icke uppnås på annan väg, än att staten, i likhet med hvad i utlandet flerstädes skett, iklädde sig garanti för pensionernas utgående enligt af staten godkända grunder. Formen för statens bidrag syntes därför lämpligen blifva ett efter förslag af Kungl. Maj:t af Riksdagen anvisadt kreditiv, som ställdes till förfogande af pensionsinrättningens direktion att användas till fyllande af behovet, i den mån detta icke kunde tillgodoses genom afkastningen af samladt kapital och de afgifter, som skäligen kunde delägarna påläggas. Den utgift, statsverket härigenom skulle komma att tillskyndas, syntes fortfarande såsom ditintills böra afföras omedelbart å järnvägstrafikmedlen, på det att i en och samma räkenskap måtte vinnas fullständig kännedom om alla de med statens järnvägsdrift förenade omkostnader.

På grund af hvad statskontoret sålunda och i öfrigt anfört, förordade statskontoret, att åtgärder måtte vidtagas ej mindre till åstadkommande af ändring i gällande pensionsreglemente i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af direktionen utarbetade förslag, än äfven till en sådan förändrad anordning beträffande det från statsmedlen utgående pensionsbidraget, som af statskontoret ofvan föreslagits.

Härefter behagade Eders Kungl. Maj:t den 6 november 1903 uppdraga åt en kommitté att efter vederbörlig utredning afgifva förslag till de ändrade bestämmelser, som borde meddelas, för att pensioneringen af tjänstemän och betjante vid statens järnvägar måtte blifva på lämpligt och betryggande sätt anordnad.

Denna kommitté, som numera afslutat sitt arbete, har till Eders Kungl. Maj:t ingifvit ett den 26 juli 1905 dagtecknat underdånigt betänkande i ärendet, för hvars innehåll jag nu anhåller att i korthet få redogöra.

Kommittén har till en början lämnat en matematisk utredning rörande ifrågavarande pensionsinrättnings finansiella ställning den 1 januari 1904. Utredningen, hvilken uppgjorts med antagande af en räntefot af 3,8 procent, har gifvit följande resultat:

Betänkande
den 26 juli
1905 af den i
ärendet
tillsatta
kommittén:
a) angående
pensionsinrätt-
ningens
ekonomiska
ställning.

Tillgångar.

Kapitalbehållning	kr.	9,758,338: —
Värdet af kommande årsafgifter	»	4,587,492: —
» » » aflöningsförhöjningsafgifter	»	215,401: —
Statsbidraget	»	7,271,000: —
		<hr/>
Summa tillgångar	kr.	21,832,231: —
Brist	»	37,163,805: —
		<hr/>
	kr.	58,996,036: —

Skulder.

Nuvarande personalens ålderspensionering	kr.	40,187,701: —
» » invalidpensionering	»	11,315,121: —
Utgående ålderspensioner	»	4,000,481: —
» invalidpensioner	»	3,352,733: —
Förvaltningskostnader	»	140,000: —
		<hr/>
Summa skulder	kr.	58,996,036: —

Till förklaring af ofvanstående tablå anför kommittén följande:

»Pensionsinrättningen har intill ofvannämnda tidpunkt således iklädt sig följande förbindelser, nämligen: *dels*, i form af *då utgående ålderspensioner*, en årlig summa, som med hänsyn till den beräknade dödligheten motsvarar ett kapital af 4,000,481 kronor, *dels*, i form af *då utgående invalidpensioner*, ett kapital af 3,352,733 kronor, *dels*, i form af *förbindelser för delägarnas vid 1903 års slut ålderspensionering*, en summa, hvars sannolika värde motsvarar ett kapital af 40,187,701 kronor, *dels ock*, i form af *förbindelser för nyssnämnda delägares invalidpensionering*, ett kapital af 11,315,121 kronor.

Summan af alla dessa pensionsinrättningens förbindelser, jämte kapitalvärdet af förvaltningskostnaderna, beräknadt till 140,000 kronor, uppgår till ett kapital af 58,996,036 kronor.

Till fullgörande af nämnda förbindelser äger pensionsinrättningen följande tillgångar, nämligen: *dels* en kapitalbehållning af 9,758,338 kronor, *dels* det kapitaliserade värdet af delägarnas vid 1903 års slut årsafgifter, 4,587,492 kronor, *dels* det kapitaliserade värdet af samma

delägarers aflöningsförhöjningsafgifter, 215,401 kronor, *dels ock* det kapitaliserade värdet af statens bidrag till pensionsinrättningen. Detta bidrag, hvilket från och med år 1883 utgått med belopp, motsvarande 2 procent af skillnaden mellan statens järnvägstrafiks samtliga inkomster, å ena sidan, och utgifter för drift och underhåll, å den andra, uppgick under år 1903 till 276,295 kronor 25 öre.

Det är tydligt, att detta bidrag, strängt taget, icke helt och hållet får tagas i anspråk för fullgörande af pensionsinrättningens förbindelser till dem, som vid 1903 års slut voro delägare i pensionsinrättningen, utan att en del däraf borde reserveras för nyttillträdande delägarers räkning. Då emellertid det torde vara så godt som omöjligt att på förhand uppskatta antalet af sistnämnda delägare, eftersom den årliga ökningen af statens järnvägars personal är synnerligen växlande, lärer en uppdelning af statsbidraget, på sätt ofvan angifvits, svårligen kunna utföras. Vid sådant förhållande och då, såsom i det följande skall visas, det nuvarande statsbidraget måste anses alldeles otillräckligt, samt härvidlag endast är fråga om att erhålla en ungefärlig öfversikt af pensionsinrättningens ställning vid ofvannämnda tidpunkt, torde man vara berättigad att tillgodoräkna dåvarande delägare hela statsbidraget, sådant det för närvarande utgår. Med en beräkning af detta bidrag, jämväl för framtiden, till enahanda belopp som för år 1903 skulle statsbidragets kapitaliserade värde utgöra 7,271,000 kronor, och således summan af pensionsinrättningens alla tillgångar uppgå till 21,832,231 kronor. Då emellertid, såsom ofvan visats, pensionsinrättningen iklädt sig förbindelser till ett belopp af 58,996,036 kronor, förefinnes alltså en brist beträffande pensionsinrättningens förmåga att fullgöra samma förbindelser, uppgående till 37,163,805 kronor.

Häraf framgår, att tillgångarna allenast utgöra högst 37 procent af förbindelserna, och att sålunda pensionsinrättningen med sina tillgångar vid 1903 års slut icke skulle vara i stånd att betala mera än 37 procent af alla då utgående och därefter utfallande pensioner, detta dock under förutsättning att pensionsinrättningen den 1 januari 1904 afstängts för nya delägare.»

Orsaken till pensionsinrättningens dåliga ekonomiska ställning är enligt kommitténs öfvertygelse hufvudsakligen att söka dels i de grunder, efter hvilka statsbidraget utgår, dels ock i detsammes otillräcklighet. Allt från pensionsinrättningens första början hade detta bidrag utgått med viss procent af nettobehållningen å statens järnvägstrafik; och hade såsom skäl härför framhållits att häri skulle ligga en kraftig sporre för personalen att vid handhafvandet af järnvägens drift iakttaga den största

b) angående
orsakerna till
pensions-
inrättningens
dåliga ekono-
miska ställ-
ning.

möjliga sparsamhet. Alldeles frånsedt att kommittén på närmare anförda skäl icke kunde dela den uppfattning, som sålunda gjort sig gällande, ansåge kommittén det tillämpade systemet i sig själf vara ohållbart. Staten hade härvidlag, visserligen på det för staten ekonomiskt mest fördelaktiga sätt, att fullgöra en staten åliggande skyldighet; och det enda staten kunde fordra vore, att äfven den enskilde delägaren i skälig mån bidroge till det gemensamma ändamålet. För hvarje delägars pensionering skulle således bidrag lämnas dels från staten och dels från delägaren själf. Dessa bidrag borde gifvetvis afpassas så, att de satte pensionsinrättningen i stånd att, då pensionsrätt för delägaren inträdde, utbetala den honom enligt reglementet tillkommande pension. Delägarnas bidrag hade äfven bestämts i visst förhållande till deras aflöning och därigenom äfven till deras pension; statens åter hade, på sätt nyss nämnts, gjorts beroende af det ekonomiska resultatet af statens järnvägsdrift för hvarje år. Alla de skiftande omständigheter, som inverkade på statens järnvägars ekonomi, hade således blifvit bestämmande för statsbidragets storlek. Därigenom hade detta bidrag icke erhållit den stabilitet, som utgjorde första villkoret för möjligheten att grunda en pensionsinrättning med förmåga att i hvarje ögonblick fullgöra sina förbindelser. Ty att för en lång följd af år framåt med någon större grad af sannolikhet beräkna statens järnvägars nettobehållning vore näppeligen möjligt. Affärslivets växlande konjunkturer, nya bandelars större eller mindre afkastningsförmåga, förändringar i aflöningsförhållandena, fluktuationer i kolpris m. m. vore allt omständigheter, som omöjliggjorde en dylik beräkning. Det låge för öfrigt i öppen dag, att dessa omständigheter icke borde hafva den ringaste betydelse, då det gällde att bestämma omfattningen af statens skyldighet att sörja för sina tjänares pensionering.

Kommitterade hafva vidare i detta sammanhang företett åtskilliga närmare utredningar dels angående statsbidragets storlek under hvarje år, pensionsinrättningens öfriga inkomster äfvensom dess utgifter, antalet delägare i pensionsinrättningen, statsbidragets förhållande till öfriga inkomster och särskildt till delägarnas bidrag samt statsbidragets och delägarbidragens förhållande till delägarantalet. För närmare kännedom härom hänvisar jag till kommittébetänkandet. I detta sammanhang torde det vara tillräckligt att påpeka vissa, äfven af kommittén angifna sakförhållanden, som framgå af den förebragta utredningen. Först och främst visar det sig, såsom äfven på förhand kunde antagas, att statsbidraget utgått med ett högst växlande och ingalunda ens jämnt stigande belopp, hvilket däremot gifvetvis varit fallet med den andra

af pensionsinrättningens inkomstkällor eller delägarnas årsafgifter. Sålunda har statsbidraget företett så betänkliga fluktuationer som mellan år 1898, då det belöpte sig till 317,858 kronor 6 öre, och år 1901, då det nedgick till 176,045 kronor 79 öre. Däremot har antalet delägare, frånsedt en obetydlig nedgång under år 1896, varit stadigt i ofafbruten ökning eller, från 1,870 år 1872, till 4,287 år 1882 samt 9,044 vid 1903 års slut. Följden häraf har naturligtvis varit, att statsbidragets storlek i medeltal för hvarje delägare, som under året erlagt delägarafgifter, i hög grad växlat. Sålunda utgjorde detta medeltal år 1897 51 kronor 68 öre och år 1901 21 kronor 22 öre. Såsom kommittén riktigt anmärker, torde detta vara tillräckligt bevisande för ohållbarheten ur pensionsteknisk synpunkt af det antagna systemet.

Slutligen anmärker kommittén, att det under åren 1883—1903 utgående statsbidraget till och med visat sig understiga det belopp, hvartill i sammanhang med förarbetena till ofvanberörda, af Eders Kungl. Maj:t vid 1882 års Riksdag framlagda proposition statsbidraget beräknats komma att uppgå, därest detsamma, på sätt sedermera skedde, bestämdes till 2 procent af nettovinsten af statsbanetrafiiken. Dessa beräkningar hade likväl utgått från förutsättningen, att ett på ifrågasvarande sätt bestämdt statsbidrag skulle vara tillräckligt för pensionerande af ett delägarantal af allenast 4,000 personer. Vid 1903 års slut hade emellertid antalet delägare i pensionsinrättningen, såsom nyss nämnts, uppgått till ej mindre än 9,044.

c) förslag till
afhjälpande af
befintlig brist
hos pensions-
inrättningen.

I fråga om de medel, som borde tillgripas för ett upphjälpande af pensionsinrättningens brydsamma ställning, har kommittén framlagt flera olika förslag. Kommittén har till en början förklarat sig icke kunna dela fullmäktiges vid ofvanberörda urtima möte år 1896 uttalade mening, att staten vore pliktig att ansvara för pensionernas fulla utgående, enligt gällande reglemente, till de nuvarande delägarna, så länge dessa fullgjorde de förpliktelser, som stadgats såsom villkor för den år 1882 beslutade pensionsförhöjningen. Således har kommittén ansett sig oförhindrad att, äfven beträffande nuvarande delägare i pensionsinrättningen, föreslå den jämkning i pensionsvillkoren, som kunde anses lämplig eller af behovet påkallad. Emellertid har kommittén, hvad nu nämnda delägare angår, icke ansett någon höjning af pensionsafgifterna, lika litet som en sänkning af pensionsbeloppen, böra ifrågakomma. Däremot har kommittén, i likhet med direktionen för pensionsinrättningen i dess ofvanberörda år 1894 uppgjorda förslag, hemställt, huruvida icke en skärpning i pensionsvillkoren så till vida borde införas, att viss minimiålder stadgades för rätt till åtnjutande af pension. Den

ifrågasatta ändringen rörande pensionsåldern syntes för nuvarande delägare endast böra blifva frivillig. Delägare, som icke ville underkasta sig densamma, skulle således vara berättigad att bibehållas vid de gamla villkoren oförändrade, men därmed också uteslutas från förmånen att tillgodonjuta den garanti af staten för pensionernas utbekommande till oförändradt belopp, som kommittén, på sätt framdeles skall nämnas, jämväl föreslår. I vissa särskilda fall skulle nuvarande delägare äfven äga rätt att oafkortad fordra tillämpningen af nu gällande bestämmelse om pensionsålder och likväl komma i åtnjutande af den af kommittén ifrågasatta statsgarantien för pensionernas fulla erläggande.

För nytillkomna delägare har åter kommittén ifrågasatt vissa förändringar beträffande såväl pensionsafgifternas som pensionsbeloppens storlek.

Kommittén har uppgjort en utredning, i hvad mån den föreslagna bestämmelsen om viss minimiålder skulle inverka å pensionsinrättningens finansiella ställning, sådan densamma befunnits den 1 januari 1904; och har kommittén på närmare angifna grunder beräknat, att, om berörda af kommittén ifrågasatta förändringar i pensionsåldern för dåvarande delägare toges med i beräkningen, pensionsinrättningens skulder öfverstiga dess tillgångar med allenast 27,980,209 kronor. Den verkliga bristen vid nämnda tidpunkt uppgår, såsom jag ofvan nämnt, enligt kommitténs beräkning till ej mindre än 37,163,805 kronor.

En höjning af pensionsåldern för nuvarande delägare, på sätt kommittén föreslagit, skulle således medföra en afsevärd förbättring i pensionsinrättningens ekonomiska ställning.

Den brist, som återstår, är likväl, såsom Eders Kungl. Maj:ts behagade finna, högst betydlig. För densammas täckande har kommittén icke funnit någon annan utväg än förändrade grunder för utgående af det hittills för ifrågavarande ändamål beviljade statsbidrag. I sådant hänseende har kommittén föreslagit, dels att staten skulle ensam öfvertaga ansvaret för pensionering till följd af olycksfall eller sjukdom, som ådragits under tjänstutöfning, d. v. s. att staten allena betalade hela beloppet af utgående invalidpensioner enligt 6 § mom. a i gällande reglemente, dels ock att staten borde åtaga sig att till två tredjedelar ansvara för pensioneringen i öfrigt af statens järnvägspersonal. Men vidare har, enär delägarnas årsafgifter icke motsvara en tredjedel, utan allenast omkring en fjärdedel af den en hvar af dem tillkommande pension, kommittén föreslagit, att staten skulle årligen lämna bidrag till pensionsinrättningen med det belopp, som erfordrades såsom fyllnad, för att pensionsinrättningen vid slutet af hvarje år skulle äga en kapital-

d) angående förändrade grunder för statsbidragets utgående.

behållning, motsvarande, enligt matematiska grunder, skillnaden mellan, å ena sidan, kapitalvärdet af tredjedelen af samtliga pensionsinrättningen åliggande pensionsförpliktelser, med undantag af de pensioner, som, enligt hvad ofvan är nämnt, skulle i sin helhet utgöras af staten, och, å andra sidan, kapitalvärdet af delägarnas årsafgifter.

Värdet af hela det statsbidrag, staten, enligt de af kommittén föreslagna grunder, skulle för år 1904 hafva utgjort, beräknas af kommittén uppgå till omkring 637,000 kronor. Värdet ensamt af det bidrag, som skulle utgå för invalidpensioner samt för statens öfvertagande af två tredjedelar af öfriga pensioner, skulle uppgått till omkring 600,000 kronor; och komme det statsbidrag, som i sistberörda båda hänseenden skulle lämnas, enligt kommitterades beräkningar att för hvarje år betydligt tillväxa. Sålunda skulle detta statsbidrag, därest kommitterades förslag varit i tillämpning under åren 1897—1904, för hvar och ett af dessa år, i jämförelse med närmast föregående, hafva ökats med omkring 34,000 kronor.

e) angående hemställan till 1906 års Riksdag om beviljande af förhöjdt statsbidrag.

Kommitténs förslag kräfver tydligen åtskillig tid, innan detsamma i sin helhet kan genomföras. Med hänsyn härtill har kommittén äfven tagit i öfvervägande de åtgärder, som redan nu böra vidtagas. Härvidlag har kommittén utgått från en beräkning, hurudan pensionsinrättningens finansiella ställning vid ingången af år 1904 skulle varit, därest kommitténs förslag till pensionslag redan då kunnat träda i tillämpning och, bland annat, staten sålunda öfvertagit utbetalningen i dess helhet af pensionerna till delägarna, som på grund af olycksfall i tjänsten erhållit afsked, äfvensom af två tredjedelar af öfriga utgående pensioner. Enligt denna beräkning skulle under nyssnämnda förutsättning pensionsinrättningen ägt ett kapital, som jämte värdet af delägarnas årsafgifter med omkring 572,000 kronor öfverstigit värdet af den återstående delen af pensionsinrättningens förbindelser, då hänsyn icke toges till kommande aflöningsförhöjningar — jag erinrar därom, att pensionen utgår med visst procent af delägarrens aflöning. Detta öfverskott skulle — uppger kommittén — redan vid ingången af år 1905, om lagen först då trädte i tillämpning, hafva utgjort allenast omkring 262,000 kronor. Detta berodde därpå, att pensionsinrättningens förbindelser på grund af personalens aflöningsförhöjningar och nya medlemmars inträde komme att ökas i högre grad, än att förbindelserna skulle kunna täckas af de inflytande afgifterna. Under sådant förhållande vore det högst sannolikt, att redan vid ingången af år 1906 öfverskottet skulle hafva försvunnit och därefter brist uppkomma, så framt icke staten skyndsamt trädde hjälpande

emellan. På grund häraf har kommittén hemställt, att Eders Kungl. Maj:t behagade hos 1906 års Riksdag göra framställning, att, i stället för det nuvarande bidraget till pensionsinrättningen, som, på sätt nämnts, utgår med belopp, motsvarande 2 procent af nettoinkomsten af statens järnvägstrafik, och hvilket bidrag för år 1904 utgjort omkring 304,000 kronor, finge, oberoende af nettovinstens storlek, för år 1907 af järnvägstrafikmedel anvisas ett bidrag af 650,000 kronor, motsvarande det belopp, hvartill pensionerna för delägare, som afskedas på grund af olycksfall i tjänsten, samt två tredjedelar af öfriga utgående pensioner kunde beräknas uppgå.

Det af kommittén afgifna betänkandet remitterades den 6 september 1905 till järnvägsstyrelsen, som, i hvad rörde aflåtande till 1906 års Riksdag af nådig proposition om det nuvarande statsbidragets till statens järnvägstrafiks pensionsinrättning höjande, hade att skyndsamt afgifva särskildt underdånigt yttrande, hvarefter, beträffande ärendet i öfrigt, styrelsen borde, efter direktionens och fullmäktiges för nämnda pensionsinrättning hörande, afgifva ytterligare utlåtande.

I förstberörda del har järnvägsstyrelsen den 31 oktober 1905 afgifvit utlåtande. Däremot har styrelsen i öfrigt ännu icke kunnat fullgöra nyssberörda föreläggande. Fullmäktige för pensionsinrättningen hafva nämligen ännu icke sammanträdt till öfverläggning rörande de af kommittén framställda förslag. Urtima möte med fullmäktige lär emellertid för sådant ändamål, efter hvad jag försport, vara utlyst till den 5 februari 1906.

Järnvägsstyrelsens utlåtande den 31 oktober 1905.

I berörda utlåtande har järnvägsstyrelsen i hufvudsak anført följande:

Den af kommittén framlagda utredningen visade till fullo, att statens nuvarande bidrag till statens järnvägstrafiks pensionsinrättning vore otillräckligt, och att förhöjning däraf måste äga rum. Såsom ett ytterligare skäl härför kunde åberopas den betungande skyldigheten för nämnda pensionsinrättning att pensionera de järnvägsmän, som till följd af olycksfall under tjänstgöring blifvit oförmögna att sköta sin tjänst och fördenskull afskedats. Det syntes därför styrelsen lämpligt, att redan nu och oberoende af blifvande bestämmelser i ämnet åtgärder från statsmakternas sida vidtoges i den af kommittén föreslagna riktning.

Då emellertid styrelsen för närvarande, och innan pensionsfullmäktige och direktionen för pensionsinrättningen kunnat i ärendet höras, icke vore beredd att yttra sig öfver vare sig de af kommittén föreslagna grunder för bestämmande af statens bidrag till pensionsinrättningen eller de förslag i öfrigt, som innefattades i kommitténs betänkande, ansåg sig styrelsen icke kunna biträda kommitténs framställning,

att ett till visst belopp bestämdt anslag beviljades pensionsinrättningen för ifrågavarande ändamål. Till förekommande af alltför stor utgift för staten på en gång till pensionsväsendets ordnande funne sig styrelsen däremot böra förorda, att ett visst belopp af statens järnvägars trafikmedel afsattes redan för år 1907; och borde detta belopp beräknas så, att detsamma, jämte det enligt nu gällande pensionsbestämmelser för närvarande utgående statsbidraget, uppginge till det af kommittén såsom behöfligt för år 1907 angifna beloppet 650,000 kronor. Då statsbidraget enligt nuvarande grunder för sistnämnda år torde kunna beräknas till omkring 300,000 kronor, skulle alltså ytterligare erfordras 350,000 kronor.

Med åberopande häraf har styrelsen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes utverka medgifvande af 1906 års Riksdag att, såsom bidrag till bestridande af pensioneringen af statens järnvägars personal, utöfver hvad enligt gällande pensionsreglemente i sådant afseende kunde komma att utgå af statsmedel, finge för år 1907 af statens järnvägars trafikmedel afsättas och till statskontoret öfverlämnas ett belopp af 350,000 kronor, att af statskontoret tills vidare förvaltas och förräntas samt sedermera i mån af behof och efter Riksdagens särskilda bepröfvande användas till pensionering af statens järnvägars personal.

Departements-
chefens yt-
rande.

Såsom jag ofvan anført, föreligger ifrågavarande ärende icke nu till slutgiltig behandling. Dessförinnan torde infordrade yttranden af direktionen och fullmäktige för pensionsinrättningen böra afvaktas. Emellertid har kommittén, såsom jag nyss nämnt, hemställt därom, att redan vid instundande Riksdag för pensionsinrättningens räkning måtte utverkas afsättande af särskildt statsbidrag, utöfver det, som nu utgår. Då ett beslut af förenämnda innehåll utan tvifvel är af stor betydelse särskildt med hänsyn till det anseliga belopp, som kräfvdes för pensionsinrättningens betryggande, har jag ansett mig böra lämna en så utförlig framställning som skett öfver pensionsinrättningens uppkomst samt orsakerna till dess hotande obestånd. För en ännu fullständigare kännedom af den vidlyftiga utredning, som föregått omförmälda kommittés tillsättande, hänvisar jag till hvad därom innehålles i kommitténs betänkande.

Genom den af kommittén förebragta utredning, hvilken ytterligare bekräftas af liknande utredningar, som förut verkställes i enahanda syfte, torde numera få anses ådagalagd, att pensionsinrättningens ställning är ekonomiskt undergräfd, och att densamma, därest icke högst betydliga tillskott göras, inom kort kan blifva urståndsatt att fullgöra sina förbindelser.

Orsakerna till denna pensionsinrättningens bekymmersamma ställning synas mig, med ledning af den utredning, som förebragts, icke vara svåra att angifva. Såsom kommittén och tidigare äfven statskontoret anmärkt, har tydligen icke någon hållbar grund för statsbidragets beräknande förelegat. Då antalet delägare i pensionsinrättningen, allt efter som statens järnvägsnät vidgats, högst betydligt ökats, måste äfven statsbidraget blifva otillräckligt, så framt icke inkomsten af statens järnvägstrafik skulle på ett oförutsedt sätt stiga. Men, såsom bekant, har på grund af tillkomsten af de stora norrländska, delvis ännu genom obygder gående järnvägarna statsbanornas nettoinkomster, i förhållande till den trafikerade banlinjen, i allmänhet understigit den årliga inkomsten under de år, som närmast föregingo antagandet vid 1882 års Riksdag af det nya pensionsreglementet. Faktiskt har ock det utgående statsbidraget varit alltför ringa i förhållande till delägarnas årsafgifter. Under åren 1872—1903 har statsbidraget, enligt af kommittén framlagd utredning, uppgått till sammanlagdt 4,804,355 kronor 1 öre. Under samma tid hafva åter delägarna i afgifter erlagt 5,528,099 kronor 21 öre eller således mera än hvad staten för ändamålet utgifvit. Det må i detta sammanhang erinras därom, att kommittén för ordnande af det civila pensionsväsendet funnit sig böra uppställa den regel, att pensionskostnaderna borde till två tredjedelar bestridas af staten samt till allenast en tredjedel genom pensionsafgifter.

Då således förnämsta orsaken till den ekonomiska kris, som hotar pensionsinrättningen, är det hittills utgående statsbidragets otillräcklighet, synes äfven den första åtgärd, som bör ifrågakomma, vara dettas höjande. Denna åtgärd torde äfven vara den enda, som kan bringa pensionsinrättningens ekonomi på solida grunder. Näppeligen lär nämligen kunna ifrågasättas, att den befintliga bristen ens till någon del bör afhjälpas genom ett afknappande af de enligt pensionsreglementet bestämda, nuvarande delägarna tillkommande pensioner. Lika litet synes ett höjande af dessa delägares redan nu ganska anseliga pensionsafgifter böra äga rum; och har ej heller kommittén hemställt om vidtagande af någon af dessa åtgärder. Däremot har kommittén för upphjälpande af pensionsinrättningens ställning förordat pensionsålderns höjande. Huruvida detta förslag är förenligt med vare sig de fordringar, som ur trafiksäkerhetens synpunkt böra ställas på järnvägspersonalen, eller de anspråk, nuvarande delägare kunna hafva att vid den enligt nu gällande reglemente bestämda tidpunkt komma i åtnjutande af pension, därom anser jag mig på frågans nuvarande skede icke böra göra något uttalande. Men uppenbart är, såsom äfven af

kommitténs betänkande framgår, att icke heller pensionsålderns höjande kan i tillräcklig grad afhjälpa de svårigheter, hvori pensionsinrättningen råkat. Den befintliga bristen är tydligen så stor, att ingen annan räddning för pensionskassan kan tänkas än statens mellankomst.

Då således, huru än frågan om järnvägspersonalens pensionering för framtiden må ordnas, en betydande förhöjning af statens bidrag kräfvcs, ser jag däri, att ärendet ännu ej föreligger till slutlig behandling, intet hinder för bifall till pensionsinrättningens, af järnvägsstyrelsen understödda hemställan om vidtagande af åtgärder för att redan vid 1906 års Riksdag må afsättas ett särskildt belopp för pensionsinrättningens stärkande. Det statsbidrag, som kräfvcs för ifrågasvarande ändamål, är uppenbarligen så betydande, att detsamma lämpligen bör fördelas på flera år. Dessutom synes det mig af vikt, att staten redan nu tillkännagifver sin allvarliga vilja att söka rädda pensionsinrättningen ur dess bekymmersamma läge. Djupt ingripande intressen äro med pensionsinrättningens fortfarande bestånd förenade; och helt naturligt är, att den stora personal, som däraf närmast beröres, under nuvarande förhållanden med oro ser framtiden till mötes.

Ehuru kommittén och järnvägsstyrelsen i hufvudsak äro eniga, förefinnes likväl en mindre olikhet mellan deras förslag. Den förra har hemställt, att Eders Kungl. Maj:t hos 1906 års Riksdag behagade göra framställning att, i stället för det nuvarande bidraget till pensionsinrättningen, hvilket bidrag för år 1904 utgjorde omkring 304,000 kronor, måtte, oberoende af nettovinsten å statens järnvägstrafik, för år 1907 af järnvägstrafikmedel beviljas ett bidrag af 650,000 kronor, motsvarande det belopp, hvartill pensionerna för delägare, som afskedades på grund af olycksfall i tjänsten, samt två tredjedelar af öfriga utgående pensioner för närvarande kunde beräknas uppgå. Järnvägsstyrelsen åter har föreslagit afsättande, utöfver det sedvanliga nettobidraget, af 350,000 kronor. Såsom Eders Kungl. Maj:t behagade finna, är skillnaden i sak mellan dessa båda framställningar ganska obetydlig. Ehuru jag finner hvilketdera af de framlagda förslagen som helst antagligt, är jag mest benägen att förorda järnvägsstyrelsens förslag.

För den närmaste tiden föreligger väl icke någon omedelbar fara, att pensionsinrättningen icke skall se sig i stånd att uppfylla sina förbindelser. För säkerhets skull torde dock ett bemyndigande böra gifvas Eders Kungl. Maj:t att af det till afsättning föreslagna belopp till pensionsinrättningen utbetala så stor del, som kan erfordras för ett

orubbadt upprätthållande under år 1907 af pensionsinrättningens verksamhet i enlighet med gällande grunder.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva,

att, såsom bidrag till bestridande af pensioneringen af statens järnvägars personal, må, utöfver hvad enligt gällande reglemente för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning i sådant afseende kan komma att utgå af statsmedel, för år 1907 af statens järnvägars trafikmedel afsättas och till statskontoret öfverlämnas ett belopp af 350,000 kronor, att af statskontoret, i enlighet med hvad därom kan varda af Eders Kungl. Maj:t föreskrifvet, tillsvidare för ifrågavarande ändamål förvaltas och förräntas; samt

att Eders Kungl. Maj:t må äga förordna om utbetalande af så stor del af ifrågavarande belopp, som för ett orubbadt upprätthållande af pensionsinrättningens verksamhet i enlighet med gällande grunder kan under år 1907 erfordras.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Carl Malmroth.